

Sygn. akt III PZP 5/17

UCHWAŁA

Dnia 7 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Dawid Miąsik

SSN Zbigniew Myszka

Protokolant Edyta Jastrzębska

w sprawie z powództwa E. S.

przeciwko P. Spółce Akcyjnej w W.

o przywrócenie do pracy, wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 7 marca 2018 r.,

zagadnienia prawnego przedstawionego postanowieniem Sądu Okręgowego -
Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W.

z dnia 16 listopada 2017 r., sygn. akt XXI Pa (...),

czy w sprawie o przywrócenie do pracy na podstawie art. 45 § 1
ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz.
1666 t.j. ze zm.) i o dochodzone łącznie wynagrodzenie za czas
pozostawania bez pracy z art. 47 tej ustawy na koszty zastępstwa
procesowego należne radcy prawnemu ustanowionemu z wyboru w
postępowaniu odwoławczym składa się wynagrodzenie objęte § 9 ust.
1 i § 9 ust. 2 w zw. z § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra
Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za
czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804)
czy też wyłącznie wynagrodzenie z § 9 ust. 1 w zw. z § 10 ust. 1 tego
rozporządzenia?

podjął uchwałę:

**W sprawie o przywrócenie do pracy i łącznie z nim
dochodzone wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy**

stronie reprezentowanej w postępowaniu apelacyjnym przez radcę prawnego ustanowionego z wyboru należne są koszty zastępstwa procesowego, które obejmują zarówno stawkę minimalną za prowadzenie sprawy o przywrócenie do pracy (§ 9 ust. 1 pkt 1 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych; jednolity tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 265), jak i stawkę minimalną za prowadzenie sprawy o wynagrodzenie za pracę (§ 9 ust. 1 pkt 2 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 tego rozporządzenia).

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. postanowieniem z dnia 16 listopada 2017 r., XXI Pa (...), w sprawie z powództwa E. S. przeciwko P. Spółce Akcyjnej w W. o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy zwrócił się do Sądu Najwyższego o rozstrzygnięcie następującego zagadnienia prawnego: „czy w sprawie o przywrócenie do pracy na podstawie art. 45 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666 t.j. ze zm.) i o dochodzone łącznie wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy z art. 47 tej ustawy na koszty zastępstwa procesowego należne radcy prawnemu ustanowionemu z wyboru w postępowaniu odwoławczym składa się wynagrodzenie objęte § 9 ust. 1 i § 9 ust. 2 w zw. z § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804) czy też wyłącznie wynagrodzenie z § 9 ust. 1 w zw. z § 10 ust. 1 tego rozporządzenia?”.

Zagadnienie powyższe wyłoniło się przy rozpoznawaniu sprawy z powództwa E. S. przeciwko P. S.A. w W. Powódka wносиła o przywrócenie jej do pracy i o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy - pod warunkiem podjęcia pracy, a nadto o obciążenie pozwanego kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa prawnego. Pozwany wносиł o oddalenie powództwa oraz o obciążenie powódki kosztami procesu, w tym

kosztami zastępstwa prawnego.

Wyrokiem z 10 czerwca 2017 r. Sąd Rejonowy w W. uwzględnił w całości roszczenie i obciążył pozwanego kosztami procesu, w tym kwotą 960 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, przy czym uzasadnienie orzeczenia, poza wskazaniem na art. 98 k.p.c., nie określało, które przepisy stanowiły podstawę obliczenia kosztów zastępstwa procesowego pełnomocnika powódki.

Pozwany zaskarżył apelacją wyrok w całości, wnosząc o jego zmianę przez oddalenie powództwa i o zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania za obie instancje. W toku rozpoznawania apelacji pozwanego wyłoniło się, będące przedmiotem pytania, zagadnienie prawne.

Uzasadniając przedstawienie zagadnienia, Sąd Okręgowy podkreślił, że jego rozstrzygnięcie warunkuje prawidłowe rozpoznanie środka odwoławczego, w szczególności zaś prawidłowe rozstrzygnięcie o kosztach zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 2 k.p.c. W sprawie będącej przedmiotem rozpoznania obie strony reprezentowane były przez profesjonalnych pełnomocników z wyboru wykonujących zawód radcy prawnego, więc do obliczenia kosztów zastępstwa procesowego każdej ze stron zastosowanie miały przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (aktualnie jednolity tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 265; dalej jako „rozporządzenie z 22 października 2015 r.” lub „rozporządzenie”). Wynagrodzenie pełnomocników objęte jest regulacją § 9 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia, które wskazują, że stawki minimalne wynoszą w sprawach z zakresu prawa pracy, między innymi, o przywrócenie do pracy - 180 zł, zaś w sprawach, między innymi, o wynagrodzenie za pracę - 75% stawki obliczonej na podstawie § 2 od wartości tego wynagrodzenia, przy czym w postępowaniu apelacyjnym przed sądem okręgowym stawki te obliczane są jako 50% stawki minimalnej, a jeżeli w pierwszej instancji nie prowadził sprawy ten sam radca prawny - 75% stawki minimalnej, w obu przypadkach nie mniej niż 120 zł.

Sąd Okręgowy przychylił się do poglądu, że ustalając wysokość opłaty za czynności radcy prawnego w niniejszej sprawie, obok § 9 ust. 1 pkt 1 powinien zastosować także § 9 ust. 1 pkt 2 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 tego

rozporządzenia. Sąd ten podzielił bowiem stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z 14 listopada 2012 r., I PZ 22/12 (LEX nr 1619740), zgodnie z którym ustalenie stawki minimalnej za prowadzenie sprawy dotyczącej roszczenia o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy (art. 47 k.p.) powinno zostać dokonane na podstawie § 11 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (obecnie § 9 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia z 22 października 2015 r.), niezależnie od ustalenia na podstawie § 11 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia (obecnie § 9 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r.) stawki minimalnej za prowadzenie sprawy o przywrócenie pracownika do pracy (art. 45 k.p.). Sąd Najwyższy zauważył, że za taką interpretacją przemawia tak literalne brzmienie wskazanych przepisów, jak i charakter roszczenia o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy, które jest roszczeniem samodzielnym i odrębnym od roszczenia o przywrócenie do pracy. Tymczasem w postanowieniu Sądu Najwyższego z 12 maja 2011 r. w sprawie I PZ 8/11 (LEX nr 1402592) wskazano, że stawka minimalna wynagrodzenia radcy prawnego w sprawie o przywrócenie do pracy i łącznie dochodzone wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy ustalana jest zgodnie z § 11 ust. 1 pkt 1 obowiązującego w tej dacie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości (obecnie § 9 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia z 22 października 2015 r.). Sąd Najwyższy podkreślił, że mimo wejścia w życie Kodeksu pracy i wyraźnego określenia w art. 45 § 1 oraz art. 56 § 1, a także art. 56 § 1 w związku z art. 67 tego aktu, pretensji przysługujących pracownikowi w razie nieuzasadnionego lub dokonanego z naruszeniem obowiązujących przepisów wypowiedzenia bądź rozwiązania bez wypowiedzenia umowy o pracę albo naruszenia przez pracodawcę przepisów o wygaśnięciu umowy, wśród roszczeń z tytułu ustania stosunku pracy, z których dochodzeniem połączono - w powołanych w tym postanowieniu rozporządzeniach Ministra Sprawiedliwości - stawkę minimalną opłat za czynności adwokackie i radcowskie w stałej wysokości wymienia się tylko roszczenie o uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne i przywrócenie do pracy. Jednocześnie w katalogach spraw z zakresu prawa pracy uprawniających do stałej stawki opłat za czynności

profesjonalnych pełnomocników konsekwentnie pomijano i pomija się sprawy o odszkodowanie (choć przepisy Kodeksu pracy wymieniają to roszczenie wśród roszczeń z tytułu wadliwego rozwiązania stosunku pracy) i rezygnuje się z użycia jednego szerszego określenia „spraw o roszczenia z tytułu ustania stosunku pracy”. Roszczenia te łączy to, że u ich źródeł leży bezprawność czynności pracodawcy związanych nie tylko z rozwiązaniem, ale szerzej - z ustaniem stosunków pracy, zarówno stosunku umownego (nieuzasadnione lub niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy o pracę; niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia; naruszenie przepisów o wygaśnięciu umowy o pracę), jak i stosunków pozaumownych (uregulowanego w Kodeksie pracy stosunku pracy z powołania, czy unormowanych w pragmatykach służbowych stosunków pracy z mianowania), jak również z nieuzasadnionym lub niezgodnym z prawem przekształceniem treści tychże stosunków (wypowiedzenie warunków pracy i płacy). Jest ona wspólną przesłanką rozstrzygnięcia o wymienionych roszczeniach, tak głównych jak i akcesoryjnych. Roszczenia o uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne i o przywrócenie do pracy skierowane są bądź na zachowanie bytu i dotychczasowego kształtu łączącego strony stosunku pracy bądź na ukształtowanie go ponownie na poprzednich warunkach. Kształtujący charakter jest więc jedyną (w razie uwzględnienia powództwa o uznanie za bezskuteczne wypowiedzenia umowy o pracę) lub podstawową (w przypadku orzeczenia o przywróceniu do pracy) cechą wyroku sądowego wydanego w tego rodzaju sprawach. Sąd Najwyższy wskazał przy tym, że elementy zasądzenia świadczenia w postaci wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy mają w tych orzeczeniach znaczenie wtórne. Nadto, stawki wskazane w rozporządzeniu odnoszą się do rodzaju sprawy prowadzonej przez pełnomocnika, a więc mają na celu odtworzenie potencjalnego nakładu pracy pełnomocnika i ograniczenie wysokości zasądzanych kosztów. Sąd Najwyższy uznał, że w przypadkach typowych nakład pracy pełnomocnika w sprawie kumulującej roszczenia jest z zasady mniejszy niż w oddzielnych sprawach o każde z nich, gdzie w grę wchodzi konieczność przygotowania większej liczby pism procesowych i udział w większej liczbie posiedzeń sądowych. Kumulacja roszczeń nie powinna jednak pozostać bez wpływu na zasądzone przez sąd koszty zastępstwa procesowego. Kierując się

zatem zasadami odpowiedzialności za wynik sprawy i zwrotu kosztów celowych, w każdym przypadku sąd powinien rozważyć, w ramach przesłanek wskazanych w rozporządzeniu, możliwość zasądzenia wielokrotności stawki minimalnej do jej sześciokrotnej wysokości.

W ocenie Sądu Okręgowego, o ile w niniejszej sprawie należy zastosować w pierwszej kolejności wykładnię funkcjonalną, za którą opowiedział się - jak się wydaje, Sąd Najwyższy w postanowieniu z 12 maja 2011 r., to można uznać, że zarówno trudność (stopień zawichości) sprawy, jak i niezbędny (celowy) nakład pracy pełnomocnika są podobne zarówno, gdy pracownik dochodzi wyłącznie przywrócenie do pracy, jak i gdy jednocześnie domaga się wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy. W konsekwencji można zatem również przyjąć, że użyte w § 9 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia pojęcie „sprawy o przywrócenie do pracy” jest szersze od terminu „sprawa o roszczenie o przywrócenie do pracy” oraz obejmuje ono nie tylko roszczenie główne, jakim jest samo przywrócenie do pracy, ale także - przewidziane w przepisach Kodeksu pracy, regulujących instytucję przywrócenia do pracy, akcesoryjne wobec podstawowego żądania - pretensje o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy. Istotnie bowiem podstawową kwestią sporną w tego rodzaju procesach pozostaje problem zasadności i prawidłowości samego rozwiązania stosunku pracy i na nim przede wszystkim koncentruje się główny nakład pracy pełnomocnika związany z wyjaśnieniem i rozstrzygnięciem sprawy. Natomiast zagadnienie należnego pracownikowi wynagrodzenia za czas pozostawania bez zatrudnienia ma drugorzędny charakter, o ile jego wysokość nie jest kwestionowana przez strony.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z rozporządzeniem z dnia 22 października 2015 r. stawki minimalne wynoszą w sprawach z zakresu prawa pracy o nawiązanie umowy o pracę, uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne, przywrócenie do pracy lub ustalenie sposobu ustania stosunku pracy - 180 zł (§ 9 ust. 1 pkt 1), natomiast o wynagrodzenie za pracę lub odszkodowanie inne niż wymienione w pkt 4 - 75% stawki obliczonej na podstawie § 2 od wartości wynagrodzenia lub odszkodowania będącego przedmiotem sprawy (§ 9 ust. 1 pkt 2). Z literalnego brzmienia tych przepisów wynika, że stawka minimalna za prowadzenie sprawy o wynagrodzenie

(odszkodowanie) jest czym innym niż za prowadzenie sprawy o przywrócenie do pracy. Nie używa się bowiem w nich funkcjonującego w postępowaniu cywilnym pojęcia „spraw z zakresu prawa pracy o ustalenie istnienia stosunku pracy, o uznanie bezskuteczności wypowiedzenia stosunku pracy, o przywrócenie do pracy i przywrócenie poprzednich warunków pracy lub płacy oraz łącznie z nimi dochodzone roszczenia” (por. art. 47 § 2 pkt 1 lit. a k.p.c., art. 461 § 1¹ k.p.c.), lecz przewiduje się odrębną stawkę za prowadzenie sprawy z zakresu prawa pracy „o nawiązanie umowy o pracę, uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne, przywrócenie do pracy lub ustalenie sposobu ustania stosunku pracy” i odrębną stawkę za prowadzenie sprawy z zakresu prawa pracy „o wynagrodzenie lub odszkodowanie”. Trzeba przy tym zaznaczyć, że odnośnie do charakteru prawnego roszczenia o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy za przeważający należy traktować wyrażony w literaturze pogląd, iż mimo nazwy, świadczenia tego nie powinno się uznawać za wynagrodzenie. Nie jest ono bowiem świadczeniem powtarzającym się, spełnianym z określoną częstotliwością, w stałych odstępach czasu, ponieważ wypłacane jest jednorazowo. Przysługuje za okres, gdy nie tylko nie była świadczona praca, ale w którym nie istniał stosunek pracy, ponieważ mimo wadliwości czynności rozwiązującej doszło do zakończenia stosunku pracy. Ma ono charakter szczególnego rodzaju odszkodowania za bezprawne niedopuszczenie do świadczenia pracy. Nie jest jednak klasycznym odszkodowaniem, gdyż wykazanie szkody nie jest przesłanką powstania do niego prawa, a jego wysokość nie jest uzależniona wprost od wysokości szkody. Wynagrodzenie to niekiedy przysługuje pracownikowi mimo braku szkody po jego stronie, częściej jednak - z wyjątkiem dotyczącym pracowników podlegających szczególnej ochronie - nie rekompensuje szkód spowodowanych bezprawnym wypowiedzeniem (por. A. Giedrewicz-Niewińska, Wynagrodzenie pracownika przywróconego do pracy wyrokiem sądu, w: Z aktualnych zagadnień prawa pracy i zabezpieczenia społecznego, Białystok 2013, s.131; T. Liszcz, Odpowiedzialność odszkodowawcza pracodawcy wobec pracownika, PiZS 2008 nr 12, s. 7; W. Piotrowski, Roszczenia pracownika z tytułu bezprawnego pozbawienia go miejsca pracy, Warszawa 1966, s. 88).

W podobnym duchu wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia

5 lipca 2011 r., I PK 24/11 (OSNP 2012 nr 15-16, poz. 195), stwierdzając że świadczenie to nie jest wynagrodzeniem za pracę, lecz za czas pozostawania bez pracy. Sąd Najwyższy odwołał się przy tym do utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, zgodnie z którym przyjmuje się, że pojęcie to (wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy) oznacza odszkodowanie za utratę zarobków spowodowaną wadliwym rozwiązaniem umowy o pracę przez pracodawcę (por. wyroki: z dnia 17 listopada 1998 r., I PKN 443/98, OSNAPiUS 2000 nr 1, poz. 12; z dnia 15 lutego 2002 r., I PKN 801/00, LEX nr 564462; z dnia 29 czerwca 2005 r., I PK 233/04, OSNP 2006 nr 9-10, poz. 148; z dnia 19 lipca 2005 r., II PK 389/04, OSNP 2006 nr 11-12, poz. 174; z dnia 9 kwietnia 2008 r., II PK 280/07, LEX nr 469169, a także uchwałę z dnia 2 lipca 2008 r., II PZP 12/08, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 32 oraz wyroki z dnia 16 sierpnia 2005 r., I PK 11/05, OSNP 2006 nr 11-12, poz. 181, OSP 2007 nr 10, poz. 112, z glosą K. Terpiłowskiej oraz z dnia 19 kwietnia 2006 r., I PK 158/05, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 99). Do takiego też wniosku doszedł Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały siedmiu sędziów z dnia 18 czerwca 2009 r., I PZP 2/09 (OSNP 2010 nr 1-2, poz. 1), gdzie podkreślił, że wynagrodzeniu za czas pozostawania bez pracy przysługującemu pracownikowi, który podjął pracę w wyniku przywrócenia do pracy, przypisuje się na ogół charakter odszkodowawczy, ponieważ świadczenie to przysługuje bez ekwiwalentnego wykonywania pracy, bo za czas jej niewykonywania (pozostawania bez pracy).

Uwzględnienie powództwa o przywrócenie do pracy powoduje ukształtowanie dotychczasowego stosunku pracy na nowo, a dopiero w następnej kolejności dopuszczenie pracownika do pracy i zapłatę wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy. Jak podkreślono w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 1976 r., V PZP 17/75 (OSNC 1976 nr 9, poz. 187), orzeczenie o przywróceniu do pracy na poprzednich warunkach ma charakter mieszany, konstytutywno-deklaratoryjny. Konstytutywny charakter tego orzeczenia wyraża się w tym, że doprowadza ono do powstania stosunku pracy, jaki istniał przed zakwestionowanym rozwiązaniem umowy o pracę, deklaratorywny zaś w tym, że zobowiązuje pracodawcę do zatrudnienia pracownika. Za przyjęciem tezy, że stosunek pracy zostaje reaktywowany z mocy prawomocnego orzeczenia

przywracającego pracownika do pracy przemawia art. 45 k.p., z którego wynika, iż przywrócenie do pracy jest równoznaczne z restytucją rozwiązanego stosunku pracy. Zostaje on reaktywowany z mocy orzeczenia o przywróceniu do pracy, którego materialna skuteczność w świetle art. 48 § 1 k.p. powstaje jednak dopiero od daty zgłoszenia przez pracownika gotowości niezwłocznego podjęcia pracy, przy czym początek 7-dniowego terminu dla zgłoszenia gotowości do pracy liczy się od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o przywróceniu pracownika do pracy. Jeżeli pracownik nie spełnia tego wymagania, to orzeczenie o przywróceniu do pracy nie wywiera skutków materialnoprawnych w zakresie reaktywowania stosunku pracy. Głównym celem roszczenia o przywrócenie do pracy jest zatem odrodzenie stosunku pracy i zapewnienie pracownikowi stałego dostarczenia środków utrzymania w postaci wynagrodzenia za pracę. Z tego względu jest to roszczenie majątkowe. Podkreślenia jednak wymaga jego kształtujący charakter. Przy wynagrodzeniu za czas pozostawania bez pracy rolę decydującą odgrywa jego wymiar majątkowy, a zarazem pieniężny, gdyż jego założeniem jest zrekompensowanie wynagrodzenia utraconego wskutek wadliwego rozwiązania umowy o pracę.

Należy podkreślić, że mimo, iż oba rodzaje spraw mają charakter majątkowy, nie są jednak tożsame rodzajowo. Ustawodawca przy konstruowaniu § 9 ust. 1 pkt 1 omawianego rozporządzenia jako sprawy z zakresu prawa pracy objęte stałą opłatą wskazał na sprawy o nawiązanie umowy o pracę, uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne, przywrócenie do pracy lub ustalenie sposobu ustania stosunku pracy. Można przyjąć, iż katalog spraw objętych tą stawką ma charakter wyczerpujący i nie należy dokonywać wykładni rozszerzającej o roszczenia, które co prawda posiadają (jak w przypadku wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy) akcesoryjny charakter, niemniej jednak odznaczają się znaczną autonomią. Roszczenie o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy jest związane z żądaniem przywrócenia do pracy w tym sensie, że nie może być dochodzone bez jednoczesnego lub wcześniejszego domagania się przywrócenia do pracy. Jest jednak roszczeniem odrębnym i samodzielny w tym znaczeniu, że w orzeczeniu przywracającym do pracy nie mieści się rozstrzygnięcie o wynagrodzeniu za czas pozostawania bez pracy. Obu roszczeń dochodzi się na

innych podstawach prawnych - przywrócenia do pracy w oparciu o art. 45 k.p., wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy w oparciu o art. 47 k.p. (w przypadku wypowiedzenia umowy o pracę). W razie zgłoszenia ich w jednym pozwie dochodzi do kumulacji roszczeń, uzasadniających zastosowanie art. 21 k.p.c. do obliczenia wartości przedmiotu sporu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2009 r., I PZ 1/09, LEX nr 746194).

Odmienny charakter, różny wymiar majątkowy, a także samodzielność roszczeń o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy, dająca możliwość ich odrębnego dochodzenia, prowadzą do wniosku, że ustalenie stawki minimalnej w przypadku prowadzenia sprawy o przywrócenie do pracy powinno zostać dokonane na podstawie § 9 ust. 1 pkt 1 omawianego rozporządzenia, niezależnie od ustalenia stawki minimalnej za dochodzenia wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy na zasadzie § 9 ust. 1 pkt 2 tego rozporządzenia, które to roszczenie należałoby potraktować jako szczególnego rodzaju odszkodowanie. Tezę tę umacnia fakt, że niewątpliwie w przypadku dochodzenia przez pracownika wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy w drodze odrębnego żądania należałoby zastosować stawkę wynikającą z § 9 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia. Nie ma więc podstaw do stwierdzenia, że taka stawka nie powinna być stosowana również przy równoczesnym dochodzeniu obu roszczeń.

Takiej podstawy nie stanowi zwłaszcza wykładnia celowościowa § 9 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia. Charakter wymienionych w nim spraw wskazuje bowiem na kwestię dla pracownika podstawową, wszystkie one zmierzają do zachowania bytu lub reaktywowania stosunku pracy. Ustalenie w tych sprawach opłaty stałej i niezależnej od wartości przedmiotu sporu jest jak najbardziej zasadne. We wszystkich dotychczasowych rozporządzeniach Ministra Sprawiedliwości, regulujących problematykę opłat za czynności adwokatów i radców prawnych w postępowaniu przed organami wymiaru sprawiedliwości i wiążących stałą wysokość stawek minimalnych z tą kategorią spraw, chodziło o umożliwienie pracownikom korzystania z fachowej pomocy prawnej w dochodzeniu tych elementarnych roszczeń. Uzależnienie wysokości stawki od wartości przedmiotu sporu czyniłoby bowiem dostęp strony powodowej do obsługi prawnej w tych sprawach bardzo kosztownym, a nade wszystko zwiększałoby finansowe skutki przegrania sporu,

pod którymi należy rozumieć konieczność zwrotu kosztów zastępstwa procesowego strony przeciwnej. Jednocześnie ustalenie minimalnej stawki opłat za czynności adwokackie w stałej wysokości, zamiast w wysokości proporcjonalnej do wartości przedmiotu sprawy, jest wyjątkiem od reguły i nie powinno być interpretowane rozszerzająco oraz przenoszone na kategorie spraw niewymienione w przepisie § 9 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia, w szczególności na sprawy o roszczenia akcesoryjne do roszczenia głównego, niemające tak fundamentalnego znaczenia i co do których pracownik zachowuje swobodę w kwestii ich dochodzenia, zarówno jeżeli chodzi o ich żądanie wraz z roszczeniem głównym, odrębne dochodzenie lub niedochodzenie ich w ogóle.

Powyższe rozważania uzasadniają przyjęcie tezy, że w sprawie o przywrócenie do pracy i łącznie z nim dochodzone wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy stronie reprezentowanej w postępowaniu apelacyjnym przez radcę prawnego ustanowionego z wyboru należne są koszty zastępstwa procesowego, które obejmują zarówno stawkę minimalną za prowadzenie sprawy o przywrócenie do pracy (§ 9 ust. 1 pkt 1 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r.), jak i stawkę minimalną za prowadzenie sprawy o wynagrodzenie za pracę (§ 9 ust. 1 pkt 2 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 tego rozporządzenia).

Z tych względów Sąd Najwyższy podjął uchwałę jak w sentencji.

r.g.